

Jaarverslag 2018 Het Hernhutter Huis

Opening museum

Op 10 februari 2018 werd museum Het Hernhutter Huis officieel geopend door de gedeputeerde van de provincie Utrecht, mevrouw M. Pennarts en de burgemeester van Zeist, dhr. K. Janssen.

Vooraf was er een ceremonie in de kerkzaal van de Evangelische Broedergemeente. Dhr. M. Gill, voorzitter van het bestuur, gaf een korte inleiding over de voormalige woning van de familie Schütz. Het museum is in deze woning gehuisvest op de Lageweg 27 in Zeist.

Daarna vertelde de conservator, Hans van de Linde over de stukken die in het museum te vinden zijn. Unieke stukken die ieder een eigen verhaal vertellen, van de luizenkam, die zo'n 300 jaar oud is, tot de prenten die de geschiedenis vertellen van de eerste nederzettingen van de Broedergemeente in andere werelddelen.

De gedeputeerde vertelde over de eerste contacten van de kerk met de provincie Utrecht. Hoe de kerk aanvankelijk achterdochtig werd gevolgd, vanwege de vreemde rituelen die er plaats zouden vinden.

Uiteindelijk zou het wel meevallen, de verhalen die over deze nieuwe kerk de ronde deden, waren schromelijk overdreven. De burgemeester legde het verband tussen

de gemeente Zeist en de vroegere Broedergemeente. Het is een historische plek en hij was blij dat de geschiedenis nu terug te zien was in een vast museum.

Na afloop liep de stoet van de kerk naar het museum alwaar de burgemeester en de gedeputeerde een lint doorknipten om het pand te openen.

1. Organisatie

1.1 Vergaderingen

De bestuursvergaderingen van Het Hernhutter Huis vonden plaats op:

25 januari, 22 februari, 22 maart, 19 april, 31 mei, 28 juni, 23 augustus, 27 september, 25 oktober, 29 november en 20 december.

1.2. Bestuur, medewerkers en vrijwilligers

Het bestuur van het HHH bestaat uit:

Br. Markus Gill, voorzitter

Zr. Christine van der Pol, secretaris

Br. Job van Melle (lid namens het ZZg)

Br. Cees Scheer (lid namens de Oudstenraad EBGZ en beheerder museumwinkel)

De bestuursvergaderingen worden bijgewoond door Br. Hans van der Linde vanuit zijn rol als conservator en adviseur.

Het dienstverband van Br. Hans van der Linde (conservator/adviseur) bedraagt één dag per week.

Vanwege de extra werkzaamheden in verband met de opening en inrichting van het museum en verdere opstart is de aanstelling tijdelijk uitgebreid met een detachering van nog één dag.

Het aantal vrijwilligers dat betrokken is bij Het Hernhutter Huis is uitgebreid.

Vrijwilligers van het Hernhutter Huis

In totaal zijn circa 40 medewerkers betrokken bij Het Hernhutter Huis. Dit is een verdubbeling ten opzichte van het vorige jaar. Zonder deze vrijwilligers zou het onmogelijk zijn het museum te beheren.

De vrijwilligers zijn actief als gastvrouw/heer in het museum en museumwinkel, als rondleiders en betrokken bij het archiveren en beschrijven van de museumcollectie.

De financiële verslaglegging en administratie wordt verzorgd door Douwe van Barneveld (ZZg).

HHH beschikt over de status van Algemeen Nut beogende Instellingen (culturele ANBI status).

1.3 Beleidsplan 2014-2018

Met de opening van het museum is het beleidsplan 2014-2018 afgerond. De belangrijkste ambities waren:

1. Zorg voor de instelling: Het Hernhutter Huis blijft
2. Zorg voor de collectie: Wie wat (goed) bewaart, heeft wat (te laten zien)
3. Zorg voor het publiek: Hernhutter erfgoed inspireert
4. Zorg voor de organisatie: Weet wat je waarom doet.

Hoewel de opening van het museum op de locatie Lageweg 27 te Zeist natuurlijk een belangrijke mijlpaal betekent, is met de afloop van het beleidsplan 2014-2018 toch nog niet alles gerealiseerd, wat we ons ten doel hadden gesteld. Het registreren van de collectie is nog volop gaande en de aanvraag van de museumregistratie moet nog een aanvang nemen. Dit zijn dan ook belangrijke onderdelen van het beleidsplan voor de komende beleidsperiode. In 2019 zal het bestuur op basis van de ambities de nieuwe beleidsprioriteiten vaststellen.

1.4 Vrienden van het Hernhutter Huis

Het doel van de Vriendenkring van het Hernhutter Huis is om HHH financieel te ondersteunen en om zo de activiteiten van HHH mede mogelijk te maken. Voorbeelden van activiteiten zijn:

- Periodieke organisatie van thematische tentoonstellingen
- Onderhoud en uitbreiding van de museumcollectie
- Lezingen verzorgd door (inter)nationale sprekers
- Rondleidingen over de pleinen
- De museumwinkel van het Hernhutter Huis
- Participatie in de Erfgoedpartners Zeist
- Bijdragen aan activiteiten als:
 - De Open Monumentendag
 - De Historische Doedag Zeist
 - De Maand van de Geschiedenis

Voor wat betreft de financiële ondersteuning wordt een jaarlijkse bijdrage van minimaal € 25,- p.p. gevraagd. De Vriendenkring telde in 2018 23 leden. Dit is een ruime verdubbeling ten aanzien van het vorige jaar. Met de bijdrage van deze vrienden konden enkele nieuwe stukken voor de museumcollectie verworven worden.

1.5 Samenwerkingspartners

Het Hernhutter Huis maakt deel uit van het Geheugen van Zeist, een samenwerkingsverband van Erfgoedpartners in Zeist. Onder die titel werken een aantal organisaties op het gebied van erfgoed in de gemeente Zeist samen:

- Gemeentearchief Zeist
- Evangelische Broedergemeente/Hernhutterhuis
- Zeister Historisch Genootschap
- 't Gilde Zeist
- Bibliotheek Zeist / Idea
- Historische Vereniging Den Dolder
- Culturele vleugel Slot Zeist
- Hotel Theater Figi & Slot Zeist
- Commissie Open Monumentendag
- Stichting De Zilverkamer

Al deze organisaties hebben zich verenigd in de Vereniging Geheugen van Zeist. Daarnaast is er de stichting Geheugen van Zeist dat als rechtspersoon dient voor de zakelijke en financiële transacties van de vereniging.

De conservator van Het Hernhutter Huis is bestuurslid en afgevaardigde namens Het Hernhutter Huis. Hij maakt ook deel uit van de werkgroep tentoonstellingen van de Vereniging Geheugen van Zeist.

In 2018 werkte HHH in het kader van het Geheugen van Zeist mee aan een tijdelijke tentoonstelling in Slot Zeist (zomerperiode) en stelde enkele stukken uit onze prentencollectie daarvoor in bruikleen beschikbaar.

1.6 Subsidies en sponsors

Ten behoeve van de oprichting, inrichting en opening van het museum zijn diverse organisaties benaderd en we hebben daarvoor ook de nodige financiële bijdragen mogen ontvangen. Naast de oprichters van het museum en tevens vaste subsidiegevers, EBG-Zeist en ZZg waren er een aantal sponsors.

Voor hun actieve financiële assistentie zijn we zeer dankbaar. Het heeft het mogelijk gemaakt dat we de oprichting en opening van het nieuwe museum hebben kunnen realiseren.

2. De activiteiten in 2018

2.1 Bezoekersaantallen

Febr	Mrt	Apr	mei	jun	Jul	aug	sept	okt	nov	Dec
394	133	177	258	228	287	160	354	249	152	132

Totaal: 2524 bezoekers. Aantal groepsrondleidingen: 26.

2.2 Opening museum

Op 10 februari 2018 is het museum officieel geopend (zie inleiding). De opening betrof de vaste tentoonstelling over de geschiedenis van de Evangelische Broedergemeente en het Zeister Zendingsgenootschap. In de twee voor tijdelijke tentoonstellingen beschikbare ruimtes werd een inkijkje gegeven in onze verdere collectie, met stukken (uit de geschiedenis) van de kerk en de zending, w.o. veel Surinamica. Bij de opening waren ca. 250 mensen aanwezig.

2.3 Lezingen voor vrijwilligers

In 2018 zijn er 3 bijeenkomsten geweest voor vrijwilligers (6 februari, 18 april, 27 november). Naast het bespreken van lopende zaken is steeds een korte lezing gehouden over één of meer voorwerpen uit het museum. Op de eerste bijeenkomst gaf Br Hans van der Linde een inleiding over de vaste tentoonstelling. Een volgende lezing stond in het teken van de maquette en de derde lezing ging over de oorsprong van de Broedergemeente.

Daarnaast wordt er ieder jaar een activiteit georganiseerd om de vrijwilligers te bedanken.

2.3 Tijdelijke tentoonstellingen

Naast de vaste tentoonstelling organiseert Het Hernhutter Huis ook wisseltentoonstellingen. In 2018 zijn twee wisseltentoonstellingen georganiseerd.

De eerste wisseltentoonstelling had als thema '250 jaar Kerkzaal Zeist 1768-2018' en werd op 15 juni 2018 door ds. Markus Gill geopend. Deze tentoonstelling heeft gelopen tot en met het weekend van de feestelijke herdenking van de 250^e verjaardag van de kerk, op 26 oktober. Bij deze tentoonstelling werd ook een maquette getoond van de Grote Stadskerk in Paramaribo, die slechts 10 jaar jonger is dan de kerk op het Zusterplein.

Uit de Programmagids 250 jaar Kerkzaal EBG Zeist

De tweede wisseltentoonstelling vond plaats van 28 oktober-30 december 2018, en was gewijd aan het 100 jarig bestaan van het hernhutter Kinderhuis Leliëndaal in Suriname. Het was tevens een kunsttentoonstelling met werk van de Surinaamse kunstenaar Robert Bosari, zelf ooit pupil in Leliëndaal.

EXPOSITIE
100 jaar jubileum Kinderhuis Leliëndaal (in Suriname)

Beeldend kunstenaar Robert Samuel Bosari toont zijn kunstwerken, geïnspireerd op zijn verblijf in het tehuis.

DIE TIJD VERGEET IK NOOIT

28 oktober t/m 30 december 2018
in Museum Het Hernhutter Huis
Lageweg 27, 3703 CA Zeist

Open: dinsdag t/m zondag van 12.00 - 17.00 uur

Entree € 3,- | Kids tot 18 jaar gratis

Vrijwillige bijdrage t.b.v. het jubileumcadeau voor Kinderhuis Leliëndaal
www.zzg.nl/leliendaal100 | www.facebook.com/leliendaal100

De tentoonstelling werd op 28 oktober geopend door Harriëtte Mingoen, oud-voorzitter van het ZZg. De opening was onderdeel van de grote jubileumviering 'Leliëndaal 100', die die dag in de Grote Zaal in Zeist plaatsvond. Kinderhuis Leliëndaal is in 1918 gesticht als opvanghuis voor Javaanse kinderen op de plantage Leliëndaal, door de hernhutter zending ds. H.M. Bielke. Het kinderkuis is nog steeds volop in functie.

Markus Gill in gesprek met Hariëtte Mingoen

2.4 Open monumentendag

Op de Open Monumentendag (zaterdag 8 september) was de kerk op het Zusterplein weer als vanouds geopend voor bezichtiging. Ook het museum was geopend. Er zijn op deze dag ook enkele rondleidingen over de pleinen en de begraafplaats verzorgd.

2.5 Historische Doedag

De Historische Doedag is onderhand een vaste traditie geworden, in het kader van de activiteiten van het Geheugen van Zeist. Het HHH verleent zijn medewerking hieraan. Het speelt zich af in en rond het Slot en op de Pleinen. Ook dit jaar was het op zondag 9 september voor gezinnen met kinderen weer mogelijk om op de pleinen deel te nemen aan allerlei activiteiten die te maken hebben met de historie van Zeist.

2.6 Rondleidingen

In 2018 werden er ca 25 rondleidingen verzorgd. Meestal gaat het om een combinatie van een bezoek aan het museum, de kerk, de pleinen en de begraafplaats. Br. Udo Hasewinkel is de coördinator van de rondleidingen. De rondleidingen worden verzorgd door hem en/of enkele andere vrijwilligers van het Hernhutter Huis.

De meeste groepen zijn afkomstig uit de kring van PKN, de EBG zelf en ook andere kerken maar ook van service clubs als Rotary en Lions en specifieke individuele groepen.

We noemen enkele bijzondere groepsbezoeken:

- de deelnemers aan de landelijke dag voor catechisanten van de Broedergemeente
- de deelnemers aan een internationale conferentie met Fred van Lieburg, VU Amsterdam
- een groep van Burgemeesters uit de Provincie Utrecht
- de zusters van de Europese vrouwenconferentie
- een aantal Amerikaanse bezoekers van de EBG uit Bethlehem USA
- een groep predikanten uit Zuid-Duitsland, o.l.v. professor Zimmerling (Zinzendorf biograaf)
- een groep theologen
- alle geschiedenisleraren van de middelbare schoolgemeenschap De Breul in Zeist
- medewerkers van de Europese hernhutter zendingsorganisaties (voor vergadering in Zeist bijeen)
- de vrijwilligers van Historische Vereniging Den Dolder

Een bijzondere individuele bezoeker was de publicist Maarten van Rossum die op 12 juli een bezoek bracht aan 'de Hernhutters in Zeist'. Hij werd door Hans van der Linde rondgeleid. Het bezoek is uitgezonden op RTV Utrecht.

2.7 Lezingen

In verband met het 250 jarig bestaan van de kerkzaal zijn er door EBG-Zeist een aantal lezingen en muzikale uitvoeringen georganiseerd. Gezien deze hoeveelheid activiteiten heeft Het Hernhutter Huis zelf niet nog extra lezingen georganiseerd, met uitzondering echter van de eerder genoemde bijeenkomsten voor de vrijwilligers.

2.8 Museumwinkel en sterrenverkoop

Twee ruimtes op de Lageweg 27 zijn ingericht als museumwinkel. Deze activiteit staat onder leiding van Cees en Irene Scheer. De opbrengst uit de museumwinkel komt ten goede aan HHH en vormt

naast de bijdragen van EBG Zeist en ZZg een belangrijke inkomstenbron om de exploitatie van het werk van Het Hernhutter Huis mogelijk te maken.

3. Collectie en beheer

3.1 Bibliotheek

In het Utrechts Archief (HUA) wordt de 'moederbibliotheek' bewaard. Van de afzonderlijke boeken is het eigendom vastgelegd. De doubletten zijn naar Zeist teruggekomen. Ook daarvan is / wordt het eigendom (EBG of ZZg) vastgesteld. Met het Utrechts Archief zijn afspraken gemaakt over het completeren van de collectie in Utrecht en de ontsluiting van de doubletten in Zeist.

3.2 Archief

Het EBG-archief wordt bijgehouden door Jutta Hasewinkel. Zij wordt daarbij ondersteund door Magda Steigenga en Rob Bleijerveld. Deze groep wordt in de uitvoering van de werkzaamheden begeleid door Hans van der Linde. Er zijn wederom vele verzoeken om nadere informatie geweest welke beantwoord konden worden. Job van Melle houdt het archief van het ZZg bij.

3.3. Depot en huisvesting collecties

Het Hernhutter Huis beschikt op verschillende locaties over depotruimte: de voormalige fietsenkelder Zusterplein 20 en de kerkzolder. Deze ruimten zijn ingericht met schappen en kasten. In 2018 zijn enkele tientallen voorwerpen beschreven, maar de voorgenomen registratie en documentatie is vertraagd omdat de inrichting en opstart van het museum prioriteit had.

3.4. Aanwinsten

Het Hernhutter Huis heeft van diverse gemeenteleden interessante stukken ontvangen voor Het Hernhutter Huis. Het betreft onder andere een Kinderhaube, een doek van Herrnhut, oude ansichtkaarten en een lijmpotje van Calker.

3.5 Financiën

De boekhouding van HHH is ook in 2018 verzorgd door Douwe van Barneveld (ZZg). De samenwerking is wederom zeer prettig verlopen. De inkomsten van het HHH zijn afkomstig van giften/donaties van particulieren, subsidies van instellingen en van de participanten (EBG en ZZg), en van de inkomsten uit de museumwinkel. Met de gemeente Zeist is een gesprek gestart over een meerjarige bijdrage ter instandhouding van Het Hernhutter Huis.

De uitgavenposten worden gevormd door kosten voor huisvesting, personeel, collectie en administratie/beheer. De jaarrekening 2018 is in een afzonderlijk document beschikbaar.

COLOFON

Stichting Museum Het Hernhutter Huis

Lageweg 27, 3703 CA Zeist

www.hethernhutterhuis.nl

8-7-2019